

HRAJEME SI A TVOŘÍME SE SKŘÍTKY

Naděžda Kalábová

 PŘÍBĚHY PODPORUJÍCÍ FANTAZII

 TVOŘIVÉ HRANÍ

 ČINNOSTI PRO ROZVOJ KOMUNIKACE

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Obsah

Úvod	9
Svět fantazie, tvarů a barev	11
Vysvětlivky k použitým ikonám	12
Skřítkové hledají kamarády	13
Skřítkové a kamarádi	15
Skřítkové se těší na své kamarády	16
Skřítkové hrají hry se svými kamarády	21
Skřítkové hledají shodné obrazce	28
Hrátky s knoflíky	31
Skřítkové běhají jako o závod	35
Hrajeme si se skřítky	38
Barevné povídání	61
Skřítkové chodí do školy	65
Vyprávění o dětech	67
Skřítkové mají kreslení	73
Skřítkové kreslí jednoduché obrázky	74
Kouzelná slovíčka	75
Hrátky s písmenky, slovy a větami	76
Jak skřítkové chytali jedničky	79
Skřítkové mají prvouku	80
Školní zahrada	81
Skřítkové si hrají s abecedou	82
Skládání slabik	83
Skřítkové vymýšlejí a tvoří rýmy	84
Skřítkové si hrají s čísly	85
Skřítkové počítají ve škole	88
Skřítkové vytvářejí číselnou řadu	89
Zkušební test	90
Skřítkové malují příklady	91
Skřítkové tvoří slova	92

Obsah

Skřítkové mají prázdniny

Tvořivé činnosti v přírodě

Hry ve vodě

Skupinové hry pro volné chvíle

Hry pro zábavu

Skřítkové si hrají o prázdninách na básníky

Skřítkové závodí mezi stromy

Návštěva u skřítky Smíška

Co se děje v lese?

Zajímavá květina

Jak skřítkové sbírali kamínky

Skřítkové mají rádi květiny

Království skřítky Vendelína

Číselné pyramidy

Pohádkový strom

Skřítkové vzpomínají na školu

Tvoříme se skřítky

Skřítkové jdou na nákupy

Výtvarné pomůcky a potřeby

Sen, který se zdál

Skřítkové kreslí pastelkami

Skřítkové malují barvami

Skřítkové malují voskem

Tvoříme se skřítky

Stříhání tvarů

Kašírování

Skřítkové připravují výstavku

Skřítkové slaví bílé Vánoce

O koťátku, které nevědělo kudy kam

Skřítkové v zimě

Skřítkové vyrábějí dárky pro radost

Skřítek Popleta

Skřítkové vítají jaro

Svět tvarů, barev a fantazie

Modrý svět

Skřítkové hrají divadlo

Hrátky se jmény

94

95

97

100

102

105

106

109

112

113

114

115

117

118

122

128

129

130

131

132

135

142

143

147

152

154

171

174

177

180

183

189

196

205

205

207

211

Co se děje v cirkusu?	213
Říše pohádek	215
Skřítkové připravili dětem pohádku	216
Jak skřítkové vymýšleli abecedu	218
Kroužkováná písmenka	220
Šifrované úkoly	221
Návštěva u skřítky Poplety	222
Skřítek Tichošlápek	224
Skřítkové vyrábějí masku na karneval	228
Dům splněných přání	229
Jak si skřítkové pořídili zvířátko	231
Skřítek Kostička a Mašlička	233
Jak skřítkové uklízeli ve skříni	234
Doplňovačka	237
Skřítkové v lese	238
Skřítek Kroužek	239
Jak skřítkové malovali hrníčky	240
Jak skřítkové vyrobili draka	241
Pyžamový den	242
Kloboukový den	245
Kruhové obrázky	246
Použitá literatura	249
Seznam her	250

Děti jsou velmi tvořivé a hravé a každý den vyžadují spoustu pozornosti. Pro nás dospělé to není vůbec jednoduché, protože vymýšlet nové a nové činnosti dá jistě každému z nás zabrat.

Navíc děti mají plno energie a chtějí nejen poznávat, vytvářet, ale i prožívat stále něco nového, zajímavého a společně s námi vnímat radost i pohodu.

Jak jejich pozornost získat a jak je zaujmout? Na tuto otázku se snažím odpovědět v knize, v níž jsou uvedeny náměty, které si můžete s dětmi vyzkoušet.

Činnosti, které jsou zde popsány, učí děti porozumět sobě i jejich kamarádům, učí je lépe mezi sebou komunikovat, citlivěji chápat a ovlivňovat mezilidské vztahy. A nejen to. Prakticky všechny náměty, které jsou zde uvedeny, mají charakter tvořivého hraní, při němž děti získají spoustu vědomostí i dovedností. Při každé činnosti, kterou si dítě zvolí a snaží se ji uskutečnit, je velmi důležité jeho zájem podpořit a pomoci mu při jeho realizaci.

Děti nechtějí být samy a každý den vyžadují, abychom jim my dospělí věnovali svůj čas, hráli si s nimi a nestáli stranou. Dítě, se kterým si hraje, vydrží u hry mnohem déle a lépe si i vyhraje. Při všech společných hrách a činnostech můžeme s dětmi komunikovat, nenásilně danou činnost motivovat, usměrňovat, řídit a okamžitě řešit vyskytující se problémy.

Po celou dobu vedeme děti tak, aby dokázaly využít svoji aktivitu, iniciativu, fantazii.

Nápady a snahu dětí podporujeme, protože děti jsou originální při všech činnostech a dětským způsobem dokážou zajímavě vyřešit to, s čím si my dospělí nevíme rady. Každé dítě je osobnost a převažují u něj zvláštní

schopnosti, které mnohdy samo ještě nedokáže využít. Proto se prostřednictvím nabízených činností snažíme v dětech tyto neobvyklé schopnosti objevit a pomáháme jim při jejich využití.

Kniha nabízí pestré náměty pro různé činnosti, jež jsou motivovány vymyšleným příběhem o skřítcích, kteří otevírají cestu fantazii, a děti s nimi zažijí spoustu legrace, zábavy a dobrodružství.

Učitelům, vychovatelům a rodičům se nabízí možnost zajímavé a tvořivé práce, která rozvíjí u dětí fantazii, představivost, podněcuje obrazotvornost, vynalézavost, schopnost napodobovat a pozitivně působí na celou dětskou osobnost.

Uvedené činnosti v této knize jsou ověřené v praxi při práci s dětmi mladšího školního věku a jsou pro děti lehce zvládnutelné. Každá činnost je popsána srozumitelnou formou, přístupnou dětem. Děti se při těchto činnostech nejen dobře zabaví a odreagují, ale často nám očima nebo pohybem sdělují to, co slovy možná nedokážou vyjádřit. Při motivaci je dobré vycházet ze smyslových zkušeností dětí. Před každou činností je důležitý rozhovor, který povzbudí u dětí zájem, podnítl tvořivost. Při práci je vhodné dětem příliš nezasahovat do vlastního zpracování námětu, ale pouze usměrňovat.

Nabízené náměty si mohou rodiče s dětmi přizpůsobit svým podmínkám nebo si je mohou upravit vlastním způsobem a přitom využít nápadu a myšlenky dítěte, které ono považuje za velmi důležité (realizace vlastního nápadu).

V průběhu textu naleznete prvky rozvíjející fantazii, představivost a tvořivost. A právě podpora tvořivosti dětí je tím nejvýraznějším přínosem této knihy, který nabízím.

V dalekém městečku Tvarobaro žijí v malé chaloupce dva roztomilí skřítkové Barvínek a Tvarůžek.

Barvínek

Barvínek je neveliký, značně šikovný a všude, kde se objeví, rozdává jen samou radost. Každý, kdo ho potká, si jej velmi rychle oblíbí. Má totiž zvláštní schopnost. Dokáže velmi rychle a vkusně změnit prostředí, ve kterém se právě vyskytne. Každé ráno, když se probudí, oblékne si kalhoty, nasadí na hlavu klobouček, do ruky si vezme svůj kouzelný štěteček a vydává se cestou necestou, přímo za nosem do neznáma vytvářet svůj barevný svět. Po cestě si hraje s různými barvami a v mžiku je vše kolem překrásně zbarvené. Při práci si zpívá svoji oblíbenou píseň:

*Kreslím, kreslím, jak se dá,
kdo chce, ať se podívá.
Vytvářím tak obrázky
veselé jako pastelky.*

*A když budu malovat,
obrázky se začnou smát.
Velkou radost z toho mám,
když se na ně podívám.*

*Zkuste se mnou vytvářet,
chce to čas, to není hned!
A později zjistíte,
co všechno už umíte.*

Tvarůžek

Je moc milý a nápaditý, má rád zábavu i legraci. Je velmi dobrý kamarád, který dokáže pomoci a poradit se všemi problémy, jež se zdají být pro druhého neřešitelné. Na rozdíl od Barvína se zaměřuje na tvary všech věcí a předmětů, které svojí šikovností a pečlivostí dokáže vyspravit tak dokonale, že sklízí uznání a obdiv. A tak společnými silami se svým přítelem vytvářejí svět fantazie, tvarů a barev.

Vysvětlivky k použitým ikonám

pomůcky

popis hry, činnosti

postup hry, činnosti

Skřítkové hledají kamarády

Skřítkové každý den pracují až do setmění, a když se stmívá, vracejí se domů do své chaloupky. Po večeři si uvaří lahodný bylinkový čaj a společně si povídají, co hezkého během dne prožili. A když si tak povídají, napadne je zajímavá myšlenka. Dají do novin inzerát, že hledají nové přátele. Pokusí se najít si někoho, kdo by jim dělal společnost, pro koho by chystali překvapení, vyráběli dárky, s kým by řešili vzniklé problémy, případně kdo by jim mohl pomoci při práci, uměl se s nimi podělit o zkušenosti, radosti, ale i každodenní starosti. A úplně je jim jedno, jaká jména jejich kamarádi budou mít, a ani jednomu z nich nevadí, že jejich nový společník bude nosit třeba modrou čepici nebo zelené triko. Chtějí navázat opravdové přátelství založené na důvěře a vzájemném vztahu.

Inzerát

Motivace: Skřítkové jsou trošičku popletové a neumí dobře pravopis, a proto napsali inzerát s drobnými chybami. Při psaní vynechali písmenko A a E:

CHC+Š-LI S+ S N*MI S+ZN*MIT, N*PIŠ O SOB+ DOPIS.
V DOPIS+ UV+Ď CO N+JVÍC+ INFORM*CÍ O SOB+.

B*RVÍN+K * TV*RŮŽ+K

Úkol: Tvým úkolem bude chyby opravit a napsat skřítkům dopis.

Tajné přání skřítků

Motivace: Skřítkové se už nemohou dočkat a strašně moc se těší, až poznají svého kamaráda. Představují si, jak asi bude vypadat,

kde bude bydlet, jaké bude mít zájmy a jak se budou vzájemně navštěvovat. Ovšem mají jedno tajné přání. Chtějí od svého kamaráda

Úkol: Dokážeš zjistit, co skřítkové od tebe chtějí? Odpovědi na otázky vepíš do tabulky a zjistíš, co je tajenkou!

- a) Jakou barvou kvete fialka? (fialovou)
- b) Jaké barvy je mandarinka? (oranžové)
- c) Jaké barvy je voda v čistém moři? (tyrkysové)
- d) Jaké barvy je pomeranč? (oranžové)

a)	f	i	a	l	o	v	o	u	
b)	o	r	a	n	ž	o	v	é	
c)	t	y	r	k	y	s	o	v	é
d)	o	r	a	n	ž	o	v	é	

Kamarád

Motivace: *Skřítkové si spolu hráli, bavili se vesele.
Měli radost, že jsou stále velmi dobří přátelé.*

Úkol: Dokážeš i ty vymyslet, jaký by měl být tvůj kamarád? Pokus se vymyslet ještě další vlastnosti.

- Kamarád může být malý.
- Kamarád může být milý.
- Kamarád nesmí být zlý.
- Kamarád má být veselý.
- Kamarád nesmí být smutný.

- Kamarád může být upovídaný.
- Kamarád může být chytrý.
- Kamarád umí pomoci.
- Kamarád má rád přírodu, ...
- Kamarád má být skromný.

Skřítkové a kamarádi

Motivace: *S kým si dneska půjdem hrát?
S kým budeme sportovat?
Koho potkáme venku a kdo vyluští tajenku?
Skřítkové se netají, že odpovědi hledají.
Pomoz jim je naleznout, ať mohou v klidu ulehnout!*

Úkoly: 1. Rozlušti tajenku podle klíče.

	1	2	3	4	5	6	7
a)	S	É	Ř	K	S	K	A
b)	K	E	V	O	A	A	M
c)	N	T	É	Ě	V	R	Á
d)	T	Í	Š	Í	S	D	Y

1a)	1b)	3a)	2d)	1d)	4a)	4b)	5c)	3c)		
5a)	2b)	2c)	4c)	3d)	4d)	1c)	5b)			
5d)	3b)	2a)	6a)	6b)	7b)	7a)	6c)	7c)	6d)	7d)

2. Větu napiš na řádky.

Skřítkové se těší na své kamarády

Kamarád

Motivace: *Kamarád je ten, kdo chce jít s tebou ven.
Ať je velký nebo malý, nemusí být dokonalý.
Poradí ti v těžké chvíli, když ti zrovna došly síly.
Dokáže ti poradit, umí tě i pobavit.
Tráví s tebou volný čas, když ho pozveš, přijde zas.*

- Úkoly:**
1. Nakresli svého kamaráda.
 2. Povídej, co dělá tvůj kamarád nejraději.
 3. Vymysli vtipnou přezdívku, která jej dokáže vystihnout.

Slovní popis

Úkol: Slovy popiš, jak si představuješ „přátelství se skřítky“.

Třídění předmětů

tvrdý papír, pravítko, kružítko, nůžky, šátek

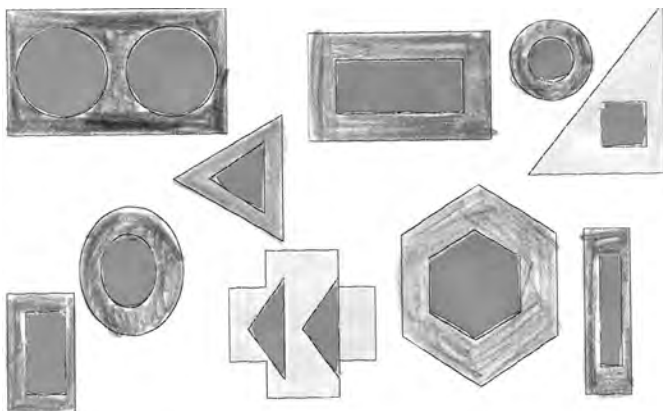

Tvarůžek si připravil pro své kamarády zajímavou hru, během níž se chce přesvědčit, že děti umí rozlišit tvary.

Než hru začneme hrát, vystříhneme z tvrdého papíru různé geometrické tvary (kolečka, obdélníky, čtverce, kruhy, ...). Potom položíme připravené předměty na stůl a dítěti zavážeme oči.

Úkol: Úkolem dítěte je předměty správně roztřídit podle tvarů.

Návrh domečku

Úkol: Navrhni nový domeček, ve kterém by mohli skřítkové bydlet.

Postřeh

tabulka, psací potřeby, různé předměty

Dítě dostane do ruky připravenou tabulku, kde budou uvedeny různé předměty. Jakmile hru začneme hrát, dítě sleduje, co je v tabulce uvedeno, a také sleduje, jaké předměty mu vedoucí hry ukazuje. Ten ukazuje i jiné předměty, než jsou v tabulce.

Úkol: Úkolem dítěte je správně zaškrtnávat předměty. Sled předmětů musí být velice rychlý.

Příklad tabulky:

jablko	tužka	pastelka	kniha
pravítko	kružítko	banán	křída
ponožka	papír	kapesník	sirup

Barvy

pastelky

Barvínek se rozhodl, že vyzkouší své kamarády, zda umí perfektně rozlišovat barvy. Proto vymyslel hru, kterou si může zahrát každý z nás.

Úkol: Nejprve si vybereš jednu pastelku. Tvým úkolem bude za 1 minutu vyjmenovat co nejvíce věcí té barvy, kterou určuje zvolená pastelka. (Příklad: červená – jahoda, malina, střecha, ústa, paprika, pastelka, čepice, ...)

Tvoříme v písku

Motivace: Určitě se každý z nás dostal na pískoviště a snažil se z písku něco vytvořit.

Úkoly: Tvarůžek s pískem příliš pracovat neumí, a proto vás prosí, zda by mu někdo z vás neukázal, jak udělat – namalovat sluníčko a postavit písečný hrad.

Barvy a geometrické tvary

Motivace: *Vytvářím obrazce zajímavých tvarů, všechny je seřadím na vyznačenou čáru.*

kousky barevného papíru ve tvaru geometrických obrazců

Z barevného papíru nastříháme větší množství různých geometrických tvarů, které rozdáme dětem. A potom postupně vytváříme různé obrazce. Děti mohou tvary využít jako jednotlivci i v kolektivu.

Úkoly:

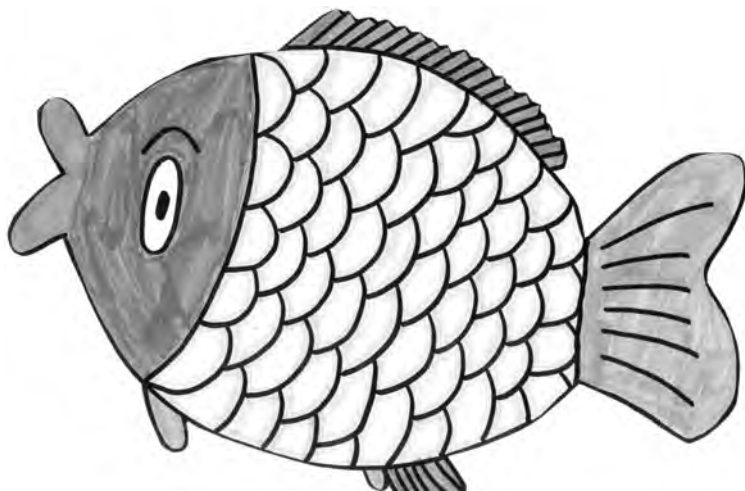
1. Vezmi červený trojúhelník a postav se za bílý obdélník.
2. Poskládej obrázek z pěti trojúhelníků.

Malované hádanky

Motivace: *Maluji, maluji, hádej, co to je.
Ten, kdo to uhodne, tak to vyhraje.*

Úkol: Společně s dětmi vymýšlíme hádanky, které lze namalovat.

- Je to žluté a kyselé.
- Má to čtyři nohy a mňouká to.
- Plave ve vodě, má ploutve a nemluví.
- Je to z vosku, a když to zapálíme, tak to hoří.

Kouzelné brýle

Motivace: *Skřítkové našli kouzelné brýle, přes které vidí, že je vše milé.*

pastelky nebo křídý, papír

Úkol: Nakresli obrázek k těmto názvům tak, jak si myslíš, že jej vidí skřítkové, když si nasadí kouzelné brýle:

- ▶ šklebící se kluk;
- ▶ puntíkový deštník;
- ▶ pruhované triko;
- ▶ kyselá jahoda.

Barevné počítání

Motivace: *Když jsem byl v zahradě, všechno tam kvetlo. Slunce vše zbarvilo a bylo teplo.*

Děti vymýšlejí různé příklady, kde se vyskytují barvy. Například: Na zahradě kvetly čtyři modré tulipány, tři žluté, dvacet fialových fialek a deset žlutých narcisů.

Úkoly:

1. Kolik rozkvetlých květů bylo na zahradě celkem?
2. Kolik bylo rozkvetlých žlutých květů?

Barevné proužky

Motivace: *Viděl jsem na hřišti spoustu proužků z papíru, hbitě je posbírám a vytvořím provaz na míru.*

krepeový papír různých barev – proužky

Dětem připravíme velké množství barevných proužků z krepového papíru a položíme je na konec hřiště. Děti si určí barvu proužků, které budou sbírat, a postaví se na vyznačenou čáru na start.

Úkol:

Úkolem dětí je ve stanoveném čase přinést co nejvíce proužků zvolené barvy a svázat je k sobě. Kdo vytvoří nejdelší barevný papírový provaz, vyhrává.

Skřítkové hrají hry se svými kamarády

Motivace: *Skřítkové si hráli se svými kamarády.*

I ty si můžeš s nimi hrát, vždyť návod najdeš tady.

*Když si přečteš co a jak,
budeš vědět jak si hrát.*

*Vždyť ten, kdo je tvůj kamarád,
půjde s tebou strašně rád.*

Ptačí budky

křída

Na zemi nakreslíme malé kroužky, které představují ptačí budky. Každý pták má svoji ptačí budku. Ptáci poletují venku a schovávají se do svých budek. Mezi nimi je i dotěrný vrabčák, který nemá vlastní budku, ale snaží se svojí rychlostí a nepozorností ostatních ptáků budku obsadit. Podaří-li se mu to, stává se zbývající hráč vrabčákem a musí si najít novou budku. (Pokud hru hrajeme v tělocvičně, můžeme použít plastové kruhy.)

Prohazovaná

míč

Děti se postaví do kruhu a jeden hráč jde doprostřed. Hráči po obvodu se postaví do stoje rozkročeného a mírně se předkloní. Nohama se vzájemně dotýkají.

Úkoly: Prostřední hráč se snaží rychle prohodit míč ven z kruhu, a to někomu z okolních hráčů mezi nohama. Ten se musí co nejrychleji sehnout a zabránit míči, aby se dostal ven z kruhu. Jestliže míč propustí, vymění si místo s hráčem v kruhu.

Skokanský slalom

křída nebo plastové kruhy

Na chodníku nakreslíme křídou větší kruhy nebo rozestavíme plastové kruhy na podlaze.

Úkoly: Závodníci se postaví na vyznačenou čáru a na daný povel se snaží kruhy přeskakat v co nejkratším čase bez jediného přešlapu nejprve snožmo, potom na jedné noze. Ten, kdo zvládne úkol nejrychleji a bez jediné chyby, vyhrává.

Hod kuličky ze židle do hrdla láhve

židle, láhev s úzkým hrdlem, malý korálek

Připravíme židli a před ni postavíme láhev s úzkým hrdlem.

Úkol: Soutěžící se postaví na židli a snaží se v předklonu hodit do láhve malý korálek.

Letadlo v mlze

píšťalka, šátky

Uprostřed místnosti stojí na jednom místě vedoucí hry, který stále píská na píšťalku. Děti jsou se zavázanýma očima rozestavěny po celé místnosti a podle hlasu píšťalky se přibližují k vedoucímu hry. Kdo se jako první dotkne vedoucího, vyhrává.

Hod klubíčkem ponožek

klubíčka, koš, plastové láhve

Děti se postaví na vyznačenou čáru a snaží se splnit tyto soutěžní disciplíny:

- ▶ hod klubíčkem do dálky;
- ▶ hod klubíčkem do koše;
- ▶ srazit klubíčkem postavenou plastovou láhev.

Rozhovor dvou pastelek

pastelky různých barev

Úkol: Vyber si dvě barvy pastelek a předved', jak umí pastelky mezi sebou komunikovat.

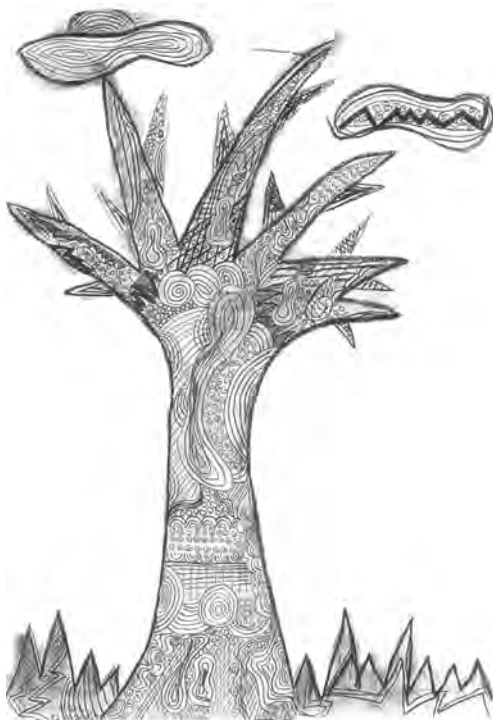
Najdi svůj strom

papíry s čísly (vždy dvojmo)

V lese vybereme stromy a připevníme na ně různá čísla. Stejná čísla, která jsou na stromech, rozdáme dětem. Děti se na daný povel vydávají do lesa hledat strom, na kterém je shodné číslo, jež každý soutěžící obdržel před zahájením hry. Jakmile najde svůj strom, číslo sejme a přinese jej na stanoviště.

Tajenka

Motivace: Jeden ze skřítků vymyslel, že připraví dětem tajenku. Kdo z vás ji bude chtít rozluštit, bude muset alespoň chvíli přemýšlet.

Úkol: Když doplníš chybějící slova a vepíšeš je do tajenky, dozvíš se, který skřítek pro tebe otázky připravil:

- a) Mládě od krávy je
- b) Maminka oběd.
- c) V lese houká
- d) Babička prádlo.
- e) Mládě slona je
- f) Dlouhý krk má
- g) Velmi pomalu leze
- h) Mláděta ve vaku nosí

a)			T	E	L	E		
b)			V	A	Ř	Í		
c)	S	O	V	A				
d)		P	E	R	E			
e)		S	L	Ů	N	Ě		
f)			Ž	I	R	A	F	A
g)		H	L	E	M	Ý	Ž	Ď
h)	K	L	O	K	A	N		

Vymyšlené hádanky

Úkol: Doma s rodiči nebo se svými kamarády si vyzkoušej vymyšlení hádanek o věcech a předmětech, které tě obklopují. Například:

- Patří do každé rodiny, určují čas a jsou to
- Kutálí se, skáče pryč, má pestré barvy a je to